

Dokument nr. 8:48

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik

Forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik om lov om endring i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) (Domstolsprøving)

Til Odelstinget

INNLEDNING

Med virkning fra 1. januar 2004 trådte en lovendring i pasientskadeloven § 18 fjerde ledd første punktum i kraft. Denne endringen innebærer at når en pasient velger å gå til søksmål, må pasienten saksøke Pasientskadenemnda for å få rett til erstatning etter pasientskadeloven. Da pasientskadeloven trådte i kraft 1. januar 2003, var Norsk Pasientskadeerstatning (NPE), som ansvarlig for erstatningen, prosessmotpart.

Av hensyn til pasienten bør loven tilbakeføres slik den var da den trådte i kraft 1. januar 2003.

Endringsforslaget ble behandlet av Stortinget i juni 2003, på bakgrunn av Ot.prp. nr. 74 (2002-2003). Den aktuelle endringen ble ikke omtalt i høringsnotatet som ble sendt ut i februar 2003. Endringen kom inn i lovforslaget ved fremleggelsen for Stortinget. Begrunnelsen var at dette var praktisk og bare en teknisk korrigerende. Utover dette forelå ingen kommentarer. Høringsinstansene ble derfor fratatt muligheten til å kommentere forslaget.

Saken gikk gjennom i Stortinget uten debatt.

BAKGRUNN

Etter den midlertidige ordningen som gjaldt før 1. januar 2003, måtte pasienten bevise overfor retten at Pasientskadenemndas vedtak var ugyldig. Deretter kunne retten ta stilling til pasientens erstatningskrav.

Under utarbeidelse av pasientskadeloven foretok man imidlertid en bevisst endring slik at det fra loven trådte i kraft 1. januar 2003 var pasientens krav som skulle prøves. Dette var viktig for å styrke pasientens rettigheter. Det vises til Ot.prp. nr. 31 (1998-1999) hvor det i bemerkninger til § 18 presiseres:

"Kravet saken gjelder, er erstatningskravet. Dette gjelder selv om Pasientskadenemnda skulle ha fattet vedtak. Det er uansett ikke gyldigheten av dette vedtaket som skal prøves." Dette forenklet saksgangen vesentlig for pasienten. Videre presiseres det: " Det praktiske vil være å saksøke Norsk Pasientskadeerstatning eller vedkommende forsikringsgiver i privat sektor. Norsk Pasientskadeerstatning kan på samme måte som forsikringsgiver, prosedere saker ved egne folk eller ved innleid hjelp."

Dette prinsippet legges videre til grunn i Innst. O. nr. 68 (2000-2001) hvor det til § 18 uttales at det "først og fremst er pasientens interesser denne loven skal ivareta".

Etter at pasientskadeloven trådte i kraft 1. januar 2003 sto domstolene, som følge av dette, friere i sin behandling av pasientens erstatningskrav enn de tidligere gjorde. De kunne fritt prøve alle sider av kravet. Dersom det var forhold som ikke var behandlet i Pasientskadenemndas vedtak og som kom opp under domstolsbehandlingen, kunne domstolen ta stilling til dette, uten å måtte henvise til ny forvaltningsbehandling. Ved endringen som trådte i kraft 1. januar 2004, hvor det er Pasientskadenemnda som skal saksøkes, er det ikke lenger en logisk sammenheng mellom forarbeider, lovtekst og hvem som skal saksøkes.

Lovendringen av 1. januar 2004 innebærer at man har fått en logisk brist og dermed en juridisk usikkerhet for pasienten. Dette fremstår som meget uheldig så lenge loven i sin helhet er tenkt å skape en bedret rettssikkerhet for pasientene. Arbeidet med pasientskadeloven har gått over lang tid, og blir med foreslåtte tilbakeføring en god og helhetlig rettighetslov.

På bakgrunn av ovennevnte foreslåes at § 18 fjerde ledd første punktum endres tilbake slik den lød før 1. januar 2004, og slik at pasienten ved søksmål kan forholde seg til NPE som prosessmotpart og erstatningsansvarlig.

Begrunnelsen for å tilbakeføre § 18 fjerde ledd første punktum slik den lød før 1. januar 2004, er å opprettholde hovedfokus på pasienten og dennes erstatningskrav som det sentrale ved en domstolsprøving. Dette er i samsvar med forarbeidene til pasientskadeloven.

På bakgrunn av sitt fagområde har NPE fullt ut kompetanse til å stå som prosessmotpart.

Slik bestemmelsen lyder i dag har pasienten mistet nærhet og forståelse for sitt krav under behandling i domstolen. Fokus er dreid fra det opprinnelige erstatningskravet til en vurdering av innholdet i klageinstansens vedtak. Pasienten må bevise overfor retten at klageinstansens vedtak er ugyldig, og problemstillingen gjøres unødig juridisk. Dette skaper "advokatmat" og fordyrer prosessen for pasienten. Mer omfattende advokatbistand er nødvendig. Dette vil også medføre større økonomisk belastning for pasienten ved tap i retten. Erstatningsadvokatene er de eneste vinnerne etter lovendringen. Intensjonen om å forenkle loven til fordel for pasienten og sette pasientens rettigheter i fokus, er som følge av dette svekket.

Loven slik den lyder fra 1. januar 2004 har i tillegg skapt et kunstig skille mellom offentlige og private helseforetak. Pasienter i offentlige helseforetak får ikke møte den erstatningsansvarlige (NPE) i retten. Pasienter i private helseforetak får derimot møte den erstatningsansvarlige (forsikringssselskapet) i en

rettslig prosess. Denne forskjellen er ikke berørt i forarbeidene til lovendringen (Ot.prp. nr. 74 (2002-2003)). Dette medfører en urimelig forskjell, og det antas at dette er utilsiktet.

På lik linje med forsikringsgiver er NPE det organet som bærer den økonomiske risikoen.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Vedtak til lov

om endring i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven)

I

I lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) gjøres følgende endring:

§ 18 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Søksmål etter første ledd første punktum reises mot den ansvarlige etter § 6 eller *dennes forsikringsgiver etter § 8.*

II

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

11. mars 2004